

mgr Wiesława Wąsik
Lubelskie Centrum Edukacji Zawodowej
ul. Magnoliowa 8
20 – 143 Lublin
tel.: (praca) 081 7470378

Opinia
o „Programie nauczania języka niemieckiego dla III etapu edukacyjnego w
wersji III.0 i III.1”
autorstwa Mirosławy Podkowińskiej-Lisowicz

Recenzent:

Wiesława Wąsik – absolwentka filologii germańskiej na Uniwersytecie Marii Curie-Skłodowskiej w Lublinie, specjalność nauczycielska, nauczyciel dyplomowany z długoletnim stażem pracy, edukator, doradca nauczycieli języka niemieckiego miasta Lublin, zatrudniona w Lubelskim Centrum Edukacji Zawodowej.

1. Charakterystyka programu

Przedstawiony „Program nauczania języka niemieckiego dla III etapu edukacyjnego wersja III.0 i III.1” autorstwa Mirosławy Podkowińskiej-Lisowicz składa się z następujących części:

- 1) Założenia programowe
- 2) Warunki realizacji programu
- 3) Cele nauczania
- 4) Treści nauczania i zamierzone osiągnięcia uczniów
- 5) Procedury osiągania celów
- 6) Kontrolowanie i ocenianie
- 7) Załączniki
- 8) Bibliografia

Część I zawiera podstawy prawne i koncepcje pedagogiczne, które leżą u podstaw recenzowanego programu.

W **części II** autorka zamieszcza uwagi co do warunków korzystania z programu w wersji III.0 i III.1., w tym uwagi dotyczące grupy wiekowej, do której jest adresowany, i liczby godzin niezbędnej do jego realizacji.

Część III zawiera cele ogólne i szczegółowe w nauczaniu języka obcego na III etapie edukacyjnym. Zarówno ogólne cele edukacyjne, jak i szczegółowe cele przedmiotowe wynikają z obowiązującej *Podstawy programowej*¹.

III etap nawiązuje w większości wymagań do poziomu A2 w skali *Europejskiego systemu opisu kształcenia językowego* (ESOKJ). Należy podkreślić, iż zasadniczą różnicą jakościową pomiędzy uczniami realizującymi dwie wersje podstawy jest zasób środków językowych, słownictwa i gramatyki, którymi będą się posługiwać, natomiast na obydwu poziomach bardzo podobne będzie opanowanie umiejętności językowych w takich zakresach jak rozumienie, tworzenie i reagowanie na wypowiedzi. Zgodnie z *Komentarzem do podstawy*

---

¹ Podstawa programowa wychowania przedszkolnego oraz kształcenia ogólnego w poszczególnych typach szkół, Załącznik Nr 4, z dnia 23 grudnia 2008 roku.

*programowej*² autorka zakłada jako cel dla wersji III.0 opanowanie języka na poziomie A1+ , a dla wersji III.1 – na poziomie A2+.

W celach szczegółowych nauczania języka niemieckiego na III etapie edukacyjnym autorka programu, zgodnie z *Podstawą programową*, rozróżnia:

- 1) cele szczegółowe w zakresie środków językowych
- 2) cele szczegółowe w zakresie rozumienia wypowiedzi
- 3) cele szczegółowe w zakresie tworzenia wypowiedzi
- 4) cele szczegółowe w zakresie reagowania na wypowiedzi
- 5) cele szczegółowe w zakresie przetwarzania wypowiedzi
- 6) cele szczegółowe w zakresie umiejętności kluczowych
- 7) cele kształcenia w zakresie kształcenia strategii komunikacyjnych.

Cele zostały przedstawione tabelarycznie z podziałem na wersję III.0 i III.1.

Część IV to zestawienie treści nauczania oraz zamierzonych osiągnięć nauczania dla wersji programu III.0 i III.1.

Proponowane w programie treści nauczania odpowiadają możliwościom percepcyjnym i potrzebom uczniów na III etapie edukacyjnym, a jasne przyporządkowanie treści nauczania do wersji III.0 i III.1 oraz tabelaryczne zestawienie materiału leksykalnego z sytuacjami i funkcjami komunikacyjnymi, a także zamierzonymi osiągnięciami uczniów czyni program przystępnym i jest klarownym przełożeniem założeń *Podstawy programowej* na język programu, który powinien wspierać nie tylko proces planowania, ale także być rzeczywistą pomocą w nauczycielskiej pracy na co dzień.

Ponadto zestawienie tabelaryczne ułatwi nauczycielowi porównanie treści na poziomie początkującym i kontynuującym oraz kontrolę nad tym, jakie treści są uczniowi znane, a jakie należy dodać w przypadku kursu kontynuacyjnego.

Autorka zawarła tu także zestawienia struktur gramatycznych dla poziomu A1 i A2 oraz przykłady realizacji funkcji komunikacyjnych dla obydwu poziomów.

W **części V**, zawierającej procedury osiągania celów, omówione zostały metody i techniki nauczania w zakresie działań językowych, czyli rozumienia i tworzenia tekstów, działań interakcyjnych i mediacyjnych. Można tu znaleźć także metody pracy nad słownictwem, strukturami gramatycznymi, nauczaniem mówienia i wymowy. Cenne są także podrozdziały dotyczące formy pracy, kształcenia kompetencji interkulturowej oraz planowania procesu nauczania.

O nowoczesności tego programu świadczy położenie dużego nacisku na autonomię ucznia poprzez uczenie go strategii uczenia się, co wspiera indywidualizację procesu nauczania, świadome zdobywanie wiedzy i przygotowywanie uczniów do uczenia się przez całe życie.

W **części V** „Kontrolowanie i ocenianie” autorka szczegółowo omawia sposoby sprawdzania i oceniania uczniów podając przykładowe kryteria oceniania. Na szczególne uznanie zasługuje uwzględnienie w programie możliwości dokonywania samooceny swoich postępów przez ucznia, co jest zgodne z *Europejskim Portfolio Językowym*. Dzięki temu uczeń posiada wiedzę o przebiegu swojej nauki, wzmacnia to też jego świadomość na temat stopnia przygotowania do egzaminów zewnętrznych, takich jak egzamin gimnazjalny z języka niemieckiego czy certyfikat *Fit in Deutsch*.

---

² Podstawa programowa z komentarzami, t.3 s.68 ff

2. Ocena zgodności z podstawą programową i definicją programu nauczania

Przedstawiony do zaopiniowania program nauczania **jest zgodny** z obowiązującym *Rozporządzeniem Ministra Edukacji Narodowej z dnia 8 czerwca 2009 r. w sprawie dopuszczania do użytku w szkole programów wychowania przedszkolnego i programów nauczania oraz dopuszczania do użytku szkolnego podręczników*, a w szczególności z: § 1.1. pkt 1.b – szczegółowe warunki, jakie muszą spełniać dopuszczane do użytku szkolnego programy nauczania zajęć edukacyjnych z zakresu kształcenia ogólnego dla szkoły podstawowej, gimnazjum i szkół ponadgimnazjalnych, w tym szkół specjalnych oraz § 4.1.

Program jest w pełni zgodny z następującymi oświatowymi aktami prawnymi:

- *Rozporządzeniem Ministra Edukacji Narodowej z dnia 23 grudnia 2008 r. w sprawie podstawy programowej wychowania przedszkolnego oraz kształcenia ogólnego w poszczególnych typach szkół, w szczególności Załącznik Nr 4, (rozporządzenie zostało opublikowane w Dzienniku Ustaw z dnia 15 stycznia 2009 r. Nr 4, poz. 17);*
- *Rozporządzeniem Ministra Edukacji Narodowej z dnia 31 marca 2009 r. zmieniającym rozporządzenie w sprawie warunków i sposobu oceniania, klasyfikowania i promowania uczniów i słuchaczy oraz przeprowadzania sprawdzianów i egzaminów w szkołach publicznych;*
- *Rozporządzeniem Ministra Edukacji Narodowej z dnia 23 marca 2009 r. zmieniającym rozporządzenie w sprawie ramowych planów nauczania w szkołach publicznych.*

Ponadto program ten opiera się bardzo ściśle na standardach zaproponowanych w ESOKJ, co stanowi dodatkowy atut tego programu nauczania. Treści programu są zgodne z zasadami *Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej* i zaleceniami międzynarodowych komisji ds. programów edukacyjnych oraz są spójne z zadaniami kształcenia ogólnego szkoły i zgodne z *Konwencją o ochronie praw człowieka i podstawowych wolności* (Dz. U. z 1993 r. nr 61, poz.284, z 1995 r. nr 36, poz. 175 i 176 oraz z 1998 r. nr 147, poz. 962). Zawarte w programie treści sprzyjają efektywnemu nauczaniu języka na III etapie edukacyjnym.

Program nauczania napisany przez panią Mirosławę Podkowińską-Lisowicz obejmuje nauczanie języka niemieckiego na III etapie edukacyjnym i daje nauczycielowi możliwość wyboru realizacji programu na poziomie III.0 lub/i III.1 (część I, rozdział 2 programu). Przedstawiony program stanowi opis sposobu realizacji celów kształcenia i zadań edukacyjnych ustalonych w podstawie programowej kształcenia ogólnego, określonej w *Rozporządzeniu Ministra Edukacji Narodowej z dnia 23 grudnia 2008 r. w sprawie podstawy programowej wychowania przedszkolnego oraz kształcenia ogólnego w poszczególnych typach szkół, w szczególności Załącznik Nr 4* (część I i część II programu).

W **części III programu** znajdują się bardzo szczegółowo opracowane cele nauczania podzielone na kompetencje kluczowe, cele ogólnowychowawcze oraz cele przedmiotowe ogólne i szczegółowe z rozbiciem na poziom III.0 i III.1. Koncepcja pedagogiczna leżąca u podstaw recenzowanego programu zakłada realizację komunikacyjnego modelu nauczania języka niemieckiego. Ogólne cele edukacyjne wynikają z obowiązującej *Podstawy programowej*³. Nadrzędnym celem nauczania na III etapie edukacyjnym – w zależności od

---

³ Podstawa programowa wychowania przedszkolnego oraz kształcenia ogólnego w poszczególnych typach szkół, Załącznik Nr 4, z dnia 23 grudnia 2008 roku.

wybranej wersji programu – jest opanowanie znajomości języka niemieckiego na poziomie zapewniającym minimalną (A1+) bądź bardziej zaawansowaną komunikację językową (A2+). Cele szczegółowe są zgodne z obowiązującą podstawą programową, a także z *Europejskim systemem opisu kształcenia językowego* (ESOKJ). Zostały sformułowane z użyciem czasowników operacyjnych w sposób klarowny i przemyślany z podziałem na wersję III.0 i III.1. Na uwagę zasługuje fakt, że program wspiera w dużej mierze dokument zwany *Strategią Rozwoju Kształcenia Ustawicznego do roku 2010* przez co motywuje uczniów do samodzielności i współodpowiedzialności za proces nabywania kompetencji ogólnych i językowych. W ten sposób program przygotowuje uczniów także do uczenia się przez całe życie i uświadamia im ważkość tych działań.

Zakreślone też zostały potrzeby i możliwości uczniów oraz warunki, w jakich program będzie realizowany (część II, rozdziały 1 i 2 programu).

W **części IV programu** zostały podane treści zgodne z treściami nauczania zawartymi w podstawie programowej kształcenia ogólnego z podziałem na wersję III.0 i III.1, a dla większej przejrzystości zestawiono je z zamierzonymi osiągnięciami ucznia.

W **części V programu** zostały opisane sposoby osiągania celów kształcenia i wychowania z uwzględnieniem możliwości indywidualizacji pracy w zależności od potrzeb i możliwości uczniów oraz od warunków, w jakich program będzie realizowany.

Na wyróżnienie zasługuje fakt, że program wprowadza rozwiązania metodyczne wspierające rozwój odpowiedzialności i autonomię ucznia poprzez uwzględnienie treningu strategii uczenia się oraz *Europejskiego Portfolio Językowego* (EPJ). Proponowane formy i metody pracy umożliwiają efektywne przyswajanie wiedzy uczniom słabszym lub/i posiadającym dysfunkcje.

Program zawiera – w **części VI** – kryteria oceny i metody sprawdzania osiągnięć ucznia.

3. Konkluzja kwalifikacyjna

Przedstawiony do zaopiniowania „Program nauczania języka niemieckiego dla III etapu edukacyjnego wersja III.0 i III.1” autorstwa Mirosławy Podkowińskiej-Lisowicz **jest w pełni zgodny** z *Rozporządzeniem Ministra Edukacji Narodowej z dnia 23 grudnia 2008 r. w sprawie podstawy programowej wychowania przedszkolnego oraz kształcenia ogólnego w poszczególnych typach szkół, w szczególności Załącznik Nr 4*, (rozporządzenie zostało opublikowane w Dzienniku Ustaw z dnia 15 stycznia 2009 r. Nr 4, poz. 17), a ponadto dopasowany do potrzeb i możliwości uczniów klas I – III gimnazjum.

Przedłożony mi do recenzji program jest we wszystkich swoich obszarach **ściśle zgodny z Podstawą programową**. Dużym atutem tego programu jest jego **uniwersalność** i uniezależnienie od jakiegokolwiek podręcznika. To nauczyciel, mając w rękę ten program, zdecyduje, czy podręcznik, z którego zamierza korzystać, odpowiada wymogom *Podstawy programowej*. Prezentowany program jest **klarowny i czytelny**, a jego **przemyślany układ**, w tym możliwość porównywania na bieżąco treści i oczekiwanych osiągnięć w **wersji dla początkujących (III.0)** i **kontynuujących naukę (III.1)**, a także bardzo cenne uwagi dotyczące metod pracy nad kształceniem słownictwa, gramatyki, wymowy, pisowni oraz umiejętności w zakresie działań językowych sprawia, że stanie się on niewątpliwie wielką pomocą dla nauczyciela w planowaniu i realizacji procesu nauczania.

mgr Wiesława Wąsik

